

KONTAKTNI DERMATITIS

Kaj je namen tega izvlečka?

Našim pacientom poskušamo razložiti več o kontaktnem dermatitisu. Zavedamo se, da po pregledu pri dermatologu ostajajo številna odprta vprašanja. Zato vam ta izvleček lahko dodatno pomaga pri razumevanju kaj kontaktni dermatitis povzroča, kaj lahko sami naredite v preventivi in kje najdete več informacij o kontaktnem dermatitisu.

Kaj je kontaktni dermatitis?

Dermatitis je posebno vnetje na koži. Dermatitis in ekcem sta sopomenki za isti tip vnetja. Kontaktni dermatitis predstavlja vnetje, ki je posledica kontakta z določeno ali nedoločeno snovjo v okolju. Včasih ga poimenujemo tudi kontaktni ekcem.

Kaj povzroča kontaktni ekcem?

Ločimo dva tipa kontaktnega dermatitisa, to je iritativni kontaktni dermatitis in alergijski kontaktni dermatitis.

1. Iritativni kontaktni dermatitis se razvije, ko je koža v kontaktu z iritirajočimi snovmi, npr. detergenti, razredčila, ki koži odvzemajo naravna koži lastna olja. Dermatitis se razvije, če je stik z iritirajočimi snovmi pogost ali dolgotrajen, seveda ob direktnem kontaktu s kožo brez zaščite. Najpomembnejši faktor pri dermatitisu je količina in jakost iritansa. Ekcem rok je pogost pri tistih ljudeh, ki pogosto umivajo roke ali delajo z vodo, to so medicinsko osebje, frizerke, gostinci, kuharji, seveda lahko vsak razvije iritativni kontaktni dermatitis.
2. Alergijski kontaktni dermatitis: se razvije pri posameznikih, ki se senzibilizirajo ali razvijejo alergijo na določeno snov. Alergogenih snovi je veliko: to so npr. nikelj, krom, kobalt, guma, barva za lase, dišave, konzervansi, kreme in kozmetika. Ne ve se zakaj nekateri ljudje, ki so izpostavljeni alergenom razvijejo alergijo, drugi pa alergije ne razvijejo nikoli.

Med visoko alergogene snovi sodijo tudi proteini v sadju, zelenjavi, morskih sadežih. Ob stiku kože z njimi se razvije takojšnja preobčutljivostna reakcija, ki se kaže kot urtikarija, govorimo o kontaktni urtikariji. Ta lahko poslabšuje kontaktni dermatitis.

Kkontaktni dermatitis ni nalezljiv, kar pomeni, da ga ne moremo prenesti na druge ljudi s kontaktom.

Je kontaktni dermatitis deden?

Ljudje, ki imajo astmo, ekceme, seneni nahod ali imajo le te bližnji sorodniki, prej razvijejo iritativni kontaktni dermatitis. Kožna bariera je pri teh posameznikih

okrnjena zaradi pomanjkanja določenih ceramidov in proteinov (filagrin) v kožni pregradi, zato je koža sama po sebi bolj občutljiva.

Kakšni so simptomi kontaktnega dermatitisa?

Pekoč občutek je prevladujoč simptom, ki je lahko intenziven. Včasih se koža razboli, predvsem so boleče razpoke na koži prstov rok.

Kako kontaktni dermatitis izgleda?

Kontaktni dermatitis se razvije na stičnih površinah, to je na mestih s katerimi prihajamo v stik z snovmi iz okolja. Tako imamo dermatitis rok, vratu, obraza, nog. Po izpostavitvi iritansom/alergogenom koža postane rdeča, suha in luščiča, pri alergijskem kontaktnem dermatitisu omenjeni znaki nastopijo s časovnim zamikom. Občasno pri hujšem vnetju na koži najdemo rosenje in mehurje. Pri blagi obliki kontaktnega dermatitisa pa opazamo suho in zadebeljeno kožo, lahko opazamo fisure in razpoke.

Kako postavimo diagnozo kontaktni dermatitis?

Pri tem je pomembno vedeti, da dermatologi na podlagi anamneze in klinične slike lahko ločijo med iritativnim in alergijskim dermatitisom.

Alergijski kontaktni dermatitis diagnosticiramo s posebno metodo, to je epikutano testiranje. Metoda poteka v treh stopnjah. Prvi dan na neprizadeto mesto, ponavadi na kožo hrbta naneseemo alergene standardne serije, čez 2 dni obliže s standardnimi alergeni snamemo in prvič odčitamo testna polja. Dokončno odčitavanje sledi naslednjega dne.

Lahko kontaktni dermatitis pozdravimo?

Najpomembneje je, da odkrijemo snov, ki je kontaktni dermatitis sprožila (iritans ali alergogen), snovi se je potrebno izogibati ali kontakt vsaj zmanjšati. Popolno izogibanje izpostavljanju je včasih težko. Zaščita kože igra pomembno vlogo, to pomeni uporabo zaščitnih rokavic in emoliensov, po drugi strani zmanjšati uporabo mil. V primeru, da je kontaktni dermatitis hude stopnje, kontakt z iritansi ali alergeni pa neizogiben, v tem primeru vas bo obravnavala posebna komisija za poklicne bolezni.

Vse kakor je potrebno vedeti, da preden nastopi izboljšanje v večini primerov traja več mesecev tudi do 6 mesecev aktivnega zdravljenja, preventive, izogibanja alergenu in iritansom. Da bi zmanjšali vnetje na koži to je rdečino in pekoč občutek, dermatologi predpisujemo steroidne kreme in emoliense (negovalne kreme/mazila). Predpisujemo steroide različne jakosti določen čas, kar vam bo razložil dermatolog. Pomembno v procesu zdravljenja je uporaba zaščite (zaščitne rokavice) in ohranjanje kožne bariere (to je z emolienso). Čimbolj mastni emolienso so najboljši, pomembno je da najdete takega, ki vam najbolj ustreza in ga radi uporabljate.

Pacienti s hudimi oblikami kontaktnega dermatitisa bodo morda potrebovali druge

oblike zdravljenja, npr. Peroralne steroide, ciklosporin, metotreksat, azatioprin, alitretinoin, da se stanje na koži izboljša.

Kaj lahko sam naredim ?

Če sumite, da imate kontaktni dermatitis, je morda čas, da obiščete dermatologa, ki vas bo epikutano testiranje.

Najpomembneje je, da se osumljeni snovi, ki iritira vašo kožo ali ste alergični nanjo , izogibate, da uporabljate ustrezno zaščito ob rokovanju z njo.

Uporabljajte emoliense (negovalne kreme/mazila) večkrat dnevno.

Vzemite si čas za redno uporabo zdravilnih in negovalnih krem, ki vam jih je predpisal vaš dermatolog. V primeru, da ne delujejo ponovno obiščite dermatologa, ki vam bo zdravilo ali negovano kremo/mazilo zamenjal.